

بررسی عوامل موثر بر شکل گیری خیابان های قابل زندگی نمونه موردی: خیابان دکتر آیت از میدان نبوت تا بزرگراه رسالت

فاطمه مرادی شهیمی

کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری و منطقه ای، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران fmoradi818@yahoo.com

چکیده

این نوشتار برگرفته از پژوهشی می باشد که در جهت شناسایی عوامل موثر بر شکل گیری خیابان های زیست پذیر انجام گرفته است. در این پژوهش تلاش بر این بوده که با توجه به اهمیت سرزندگی خیابان شهری و نقش پیاده روی در کیفیت زندگی شهروندان (در تقابل با حضور بیش از حد اتومبیل و حرکت سواره که مخل ایمنی و امنیت می گردد) ارتباط موثری میان فعالیت خرید (بعد اقتصادی)، فعالیت های اجتماعی (بعد اجتماعی) و سرزندگی یافت. پس از ارائه تعریف درستی از خیابان های قابل زندگی و مرور مفاهیم و نظریات مرتبط، با بررسی نمونه موردی (خیابان آیت) که به لحاظ تجاری، قوی و در عین حال از سرزندگی اجتماعی کافی برخوردار نمی باشد، به اثبات فرضیات پژوهش پرداخته شده است. در نتیجه عوامل اثرگذار بر سرزندگی خیابان های شهری تدوین گردیده و در انتها پیشنهاداتی در راستای ارتقای سرزندگی خیابان در سه بخش اجتماعی، اقتصادی و کالبدی ارائه شده است.

واژه های کلیدی: خیابان، قابل زندگی، سرزندگی، زیست پذیری.

مقدمه

کوپر^۱ به نقل از جوآنا پایکینز (روانشناس) بیان می دارد که گذران اوقات در فضاهای باز شهری فقط به عنوان لذت بردن از تنوع طلبی مطرح نیست، بلکه عنصری مهم در یک زندگی سالم محسوب می گردد. او معتقد است که ترس از دیگری و عدم اطمینان شهروندان به یکدیگر ناشی از عدم وجود فضاهای باز شهری مناسب است، جایی که انسان ها بتوانند براحتی با یکدیگر ارتباط داشته باشند. ارتباط رو در رو در فضاهای شهری می تواند به احساس ایجاد یک جامعه منسجم کمک کند و میزان تحمل یکدیگر را در میان شهروندان افزایش دهد. مشاهدات فضاهای خلق شده در کشورهای غربی^۲ نشان داده است که لزوماً توجه به کالبد و فرم و شکل ها بدون توجه به محتوی آن، عملکرد مورد نظر، افراد ذینفع و نحوه تعاملات اجتماعی در آنها و از همه مهم تر نیازهای انسانی در آنها فضاهای مطلوبی را ایجاد نمی کند. در بسیاری از موارد مشاهده شده است که فضاهای طراحی شده که به لحاظ ویژگی های زیباشناسانه دارای ابعاد و تناسب مناسب بوده و ملاحظات هنرمندانه نیز در آنها بکار گرفته شده اند لزوماً مطلوب نیستند. در این میان خیابان ها بعنوان فضایی عمومی در محیط های شهری از اهمیت زیادی برخوردارند و در اکثر شهرهای جهان، خیابان ها بخش عمده فضاهای عمومی را تشکیل می دهند. فضاهای عمومی شهری، مکان هایی هستند که به عموم شهروندان

¹ Cooper 1997

² Whyte W. H. 1988